

תנ"ך לעולים חדשים

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון – (28x2) – 56 נקודות

פרק שני – (28x1) – 28 נקודות

פרק שלישי – (16x1) – 16 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים ובלי תוספות.

מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

מותר להשתמש במילון לועזי-עברי / עברי-לועזי.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיקו את השאלה; כתבו את מספרה בלבד.

(2) יש להתרכז בנושא. יש לשים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – בראשית

(56 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 1–3 (לכל שאלה – 28 נקודות).

בכל שאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לסעיף א – 8 נקודות; לסעיפים ב–ג – 10 נקודות).

1. קראו **בראשית**, פרק ט"ז.

א. קראו פסוקים א'–ד'.

(1) על פי פסוקים א'–ג', מהי הסיבה למצוקתה של שרי, וכיצד המעשה שעשתה יכול לפתור מצוקה זו? (4 נקודות)

(2) לדעתכם, מה אפשר ללמוד על דמותו של אברם מפסוקים א'–ד'? נמקו את דבריכם. (4 נקודות)

ב. קראו פסוק א' וגם פסוקים ד'–י'.

בפסוקים מתואר משבר ביחסים בין שרי ובין הגר.

(1) מה בהתנהגות של הגר גרם למשבר במערכת היחסים בינה ובין שרי, ומהי דרך ההתמודדות של כל אחת מהן עם

המשבר? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (5 נקודות)

(2) מהי ההחלטה האלוהית בנוגע למשבר בין שתי הנשים, והאם, לדעתכם, החלטה זו הייתה יכולה לשפר את היחסים

ביניהן? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (5 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"א–י"ב.

(1) על פי פסוק י"א, מהו מדרש השם של ישמעאל, וכיצד מדרש השם עשוי לעודד את הגר? בססו את דבריכם

על הכתוב. (5 נקודות)

(2) התכונות העתידיות של ישמעאל, המתוארות בפסוק י"ב, עשויות להרגיע את הגר או להדאיג אותה.

הסבירו את שני חלקי הטענה, ובססו את דבריכם על הכתוב. (5 נקודות)

2. קראו **בראשית**, פרק כ"ד.

א. קראו פסוקים א'–ט'.

(1) בפסוקים ג'–ד' כתוב שאברהם הִשְׁבִּיעַ את עבדו.

על פי פסוקים אלה, מה דרש אברהם מעבדו בשבועה זו? (3 נקודות)

(2) הסבירו באיזה תנאי יהיה העבד פטור מן השבועה, וכיצד תנאי זה קשור בהבטחת אלוהים לאברהם בפסוק ז'.

(5 נקודות)

ב. קראו פסוקים כ"ט–ל"ו.

הגעתו של עבד אברהם מעוררת בלבן, אחיה של רבקה, חמדנות (רצון עז להרוויח כסף) וסקרנות.

(1) הביאו דוגמה אחת מפסוקים כ"ט–ל"ב המעידה על החמדנות של לבן א על הסקרנות שלו בנוגע להגעתו של עבד

אברהם, והסבירו אותה. (6 נקודות)

(2) על פי פסוקים ל"ג–ל"ו, הסבירו דרך אחת שבה ניצל עבד אברהם את חמדנותו א את סקרנותו של לבן כדי להצליח

במשימתו. (4 נקודות)

ג. קראו פסוקים מ"ט–ס"א.

(1) על פי פסוקים נ'–נ"ח, הביאו שת דוגמאות המלמדות שהמשפחה של רבקה לא שמחה שרבקה תלך עם העבד,והסבירו כל אחת מהן. (5 נקודות)(2) קראו פסוקים נ"ז–ס"א וגם **בראשית**, פרק י"ב, פסוקים א'–ד'.על פי פסוקים אלה, הביאו שת נקודות דמיון בין רבקה ובין אברהם. הסבירו מה מוסיפה השוואה זו לדמותה

של רבקה. (5 נקודות)

3. קראו **בראשית**, פרק ל"ט.

א. קראו פסוקים א'–ו'.

(1) כיצד השפיע יוסף על בית פוטיפר? (4 נקודות)

(2) מהו הגמול שהעניק פוטיפר ליוסף בתמורה להשפעתו? (4 נקודות)

ב. קראו פסוקים ז'–ט'.

(1) על פי פסוקים ז'–ח', מהו הכינוי החוזר שבו מכונה אשת פוטיפר? (3 נקודות)

(2) בפסוק ט' יוסף מנמק בשני נימוקים את סירובו לשכב עם אשת פוטיפר. כיצד כל אחד מנימוקיו קשור לכינוי

שכתבתם בתת-סעיף (1)? הסבירו את דבריכם. (7 נקודות)

ג. קראו פסוקים ט"ז–כ'.

(1) מהו הכינוי שאשת פוטיפר מכנה בו את יוסף בשיחתה עם פוטיפר, ומה היא מנסה להשיג באמצעות השימוש

בכינוי זה? (6 נקודות)

(2) יש הטוענים שפוטיפר לא האמין להאשמות שבהן האשימה אשתו את יוסף.

הביאו דוגמה אחת התומכת בטענה זו, והסבירו אותה. (4 נקודות)

פרק שני – שמות

(28 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 4–5.

בשאלה שבחרתם, ענו על כלל הסעיפים (לסעיף א – 8 נקודות; לסעיפים ב–ג – 10 נקודות).

4. קראו שמות, פרק י"ד.

א. קראו פסוקים ד'–י"ב.

בפסוק ה' מסופר שהמצרים אינם שבעי רצון מן השינוי שחל במצבם.

(1) הביאו דוגמה אחת המעידה על חוסר שביעות הרצון של המצרים מן המצב. הסבירו את דבריכם. (4 נקודות)

(2) קראו פסוק ד' ופסוק ח'.

הסבירו בעיה תאולוגית (דתית-אמונית) שעלולה לעלות מן הכתוב באחד מן הפסוקים האלה, והביאו פתרון אחד

לבעיה זו. (4 נקודות)

ב. קראו פסוקים י'–י"ד.

(1) הביאו דוגמה אחת המעידה על חוסר שביעות הרצון של בני ישראל ממצבם. הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(2) הסבירו כיצד בפסוקים אלה מתגלה מנהיגותו של משה. הביאו שתי דוגמאות, והסבירו אותן. (5 נקודות)

ג. קראו פסוק י', פסוק י"ג ופסוקים כ"ט–ל"א.

(1) הסבירו באמצעות השורשים המנחים ר-א-ה ו י-ר-א את התהליך שעבר העם, וכתבו לאיזו מסקנה הגיע העם בסיומו

של התהליך. (6 נקודות)

(2) קראו גם שמות, פרק כ', פסוקים ט"ו–י"ח (בנוסחים אחרים הפסוקים עשויים להיות שונים). קראו את הקטע

המתחיל במילים: "וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת" ומסתיים במילים: "אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים".

על פי פסוקים אלה, הסבירו כיצד באה לידי ביטוי המסקנה שכתבתם בתת-סעיף (1). (4 נקודות)

5. קראו שמות, פרק ל"ב.

א. קראו פסוקים א'–ו'.

(1) מה דרש העם מאהרן, ומדוע? (4 נקודות)

(2) הסבירו כיצד נענה אהרן לדרישת העם, אך ניסה לדחות את מימושה. בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

ב. קראו פסוקים ט"ו–כ'.

(1) ציינו שתי פעולות תקיפות שעשה משה: פעולה אחת בנוגע ללוחות הברית ופעולה אחת בנוגע לעגל, והסבירו מהי

מטרתה של כל אחת מן הפעולות. בססו את דבריכם על הכתוב. (6 נקודות)

(2) קראו פסוקים ל'–ל"ב.

מה משה מבקש מה', והאם לדעתכם בקשה זו מעידה על היותו מנהיג אחראי? נמקו את דבריכם. (4 נקודות)

ג. קראו פסוקים כ"א–כ"ה.

(1) על פי פסוקים כ"א–כ"ה, כיצד ניסה אהרן להקטין את מידת אחריותו לדברים שבהם הואשם?

הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על שתי דוגמאות מן הכתוב. (6 נקודות)

(2) קראו גם את פסוק א', והסבירו מה היה אהרן יכול לטעון להגנתו בדבריו למשה בפסוקים כ"ב–כ"ד כדי להקטין עוד

יותר את מידת אחריותו. בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

פרק שלישי – נושאי הבחירה

(16 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 6–10.

בשאלה שבחרתם ענו על סעיף א – **חובה** (8 נקודות), ועל אחד מן הסעיפים ב–ג (8 נקודות).

שיבת ציון

6. קראו **עזרא**, פרק ג'.

ענו על סעיף א – **חובה**.

א. קראו פסוקים א'–ה'.

על פי פסוק ב', הפעולה הראשונה של שבי ציון הייתה בניית מזבח לאלוהי ישראל.

הסבירו מה הן שתי הסיבות שבגללן הזדרז העם לבנות את המזבח. בססו את דבריכם על הכתוב. (8 נקודות)

ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

ב. קראו פסוקים ו'–ט'.

(1) הביאו שתי דוגמאות להכנות לבניית בית המקדש השני, והסבירו כיצד הן מעידות על חשיבותו של המקדש בעבור

שבי ציון. בססו את דבריכם על הכתוב. (5 נקודות)

(2) קראו גם **חגי**, פרק א', פסוקים ב'–ד'.

לדברי פרשנים רבים, המשמעות הנוספת של המילה "סְפִנִּים" בהקשר זה היא "בנויים מעצי ארזים".

על פי פירוש זה, הסבירו מהי הביקורת המשתמעת מדברי חגי על התנהלותם של שבי ציון בנוגע לבניית היכל ה'.

(3 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"א–י"ג.

לעיתים התגשמות חלום מביאה עימה לא רק רגשות חיוביים, כגון שמחה, אלא גם תחושת אכזבה.

(1) כיצד באה לידי ביטוי בפסוקים אלה תחושת השמחה, וכיצד באה לידי ביטוי בהם האכזבה? מה גרם ל**כל אחת** מן

התחושות האלה של שבי ציון? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (5 נקודות)

(2) קראו גם **תהלים**, פרק קכ"ו.

הביאו מן המזמור דוגמה אחת לרגש חיובי שחוו שבי ציון. הסבירו את דבריכם. (3 נקודות)

נביא ונבואה

7. קראו **ירמיה**, פרק כ"ח.

ענו על סעיף א – **חובה**.

א. קראו פסוקים א'–ד'.

(1) מהו האירוע ההיסטורי שחנניה בן עזור מזכיר בפסוקים אלה, ומהי נבואתו בנוגע לאירוע זה? (4 נקודות)

(2) הסבירו מה בדבריו של חנניה עשוי לשכנע את קהל שומעיו שהבטחתו תתגשם. (4 נקודות)

ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

ב. קראו פסוקים ה'–א.

מצד אחד ירמיהו מקווה שנבואת חנניה תתגשם, ומצד אחר הוא מטיל בה ספק.

(1) כיצד באה לידי ביטוי תקוותו של ירמיהו שנבואת חנניה תתגשם? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב.

(3 נקודות)

(2) הוכיחו כי ירמיהו מטיל ספק בנבואת חנניה באמצעות ההבחנה בין נביא שקר ובין נביא אמת. (5 נקודות)

(שימו לב: סעיף ג של השאלה בעמוד הבא.)

ג. קראו פסוקים י'-י"ד.

(1) על פי פסוקים י'-י"א, מהו המעשה הסמלי שעשה חנניה לעיני העם, ומהי מטרתו? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)

(2) כיצד דברי ה' לירמיהו בפסוק י"ג משמשים תשובה לחנניה, ומהו המסר לעם בפסוק י"ד? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)

חוק וחברה

8. קראו ויקרא, פרק י"ט, פסוקים ט'-י"ח.

ענו על סעיף א - חובה.

א. קראו פסוקים ט'-י' וגם פסוק ט"ו.

(1) בפסוקים אלה אפשר לראות שלעיתים המחוקק המקראי דורש להפלות לטובה קבוצות מסוימות בחברה, ולפעמים הוא דורש לנהוג באופן שוויוני כלפי כולם.

על פי פסוקים אלה, הביאו הוכחה לכל אחת מן הדרישות האלה, והסבירו את דבריכם (סך הכול – שתי הוכחות). (5 נקודות)

(2) מהי לדעתכם הסיבה לדרישות השונות האלה של המחוקק? נמקו את דבריכם. (3 נקודות)

ענו על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קראו פסוקים י"א-י"ב ופסוקים י"ז-י"ח.

(1) על פי פסוק י"א, הסבירו כיצד בא לידי ביטוי הרעיון ש"עבירה גוררת עבירה", ולאילו תוצאה חמורה עבירות אלה מובילות על פי פסוק י"ב. (4 נקודות)

(2) על פי פסוקים י"ז-י"ח, הסבירו מהו הקושי בדרישה "וְאֶהְיֶה לָרֶעֶף כְּמוֹךָ" (פסוק י"ח), וכיצד אחד מן החוקים הנזכרים בפסוקים י"ז-י"ח עשוי לסייע להתמודד עם הקושי שבדרישה. (4 נקודות)

ג. קראו פסוק י"ד.

יש הטוענים כי הביטוי "וְיִרְאֶתָּה מֵאֱלֹהֶיךָ" נאמר בנוגע למקרים שבהם האחרים אינם יכולים לדעת אם האדם חטא, ורק הוא עצמו יודע בליבו אם חטא.

מה הם שני האיסורים בפסוק י"ד, ומדוע השתמש המחוקק בביטוי "ויראת מאלהיך" בנוגע לחוקים אלה? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב ועל הטענה. (8 נקודות)

מזמורי תהלים9. קראו **תהלים**, פרק קכ"ב.ענו על **סעיף א** – **חובה**.

א. במזמור שלפניכם המשורר מתאר עלייה לרגל לירושלים.

(1) הביאו דוגמה אחת להתרגשותו של המשורר לפני העלייה לרגל ודוגמה אחת להתפעלותו מן העיר עם הגעתו אליה.

הסבירו את דבריכם. (4 נקודות)

(2) מה המשורר מבטיח בפסוקים ח'–ט' בנוגע לירושלים? (4 נקודות)

ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

ב. את משמעות הביטוי "כְּעִיר שֶׁחֲבָרָה לָהּ יִחְדָּו" (פסוק ג') אפשר להסביר מנקודת מבט דתית, מנקודת מבט לאומית

ומנקודת מבט חברתית.

(1) בחרו בשתיים מנקודות המבט האלה, והסבירו את משמעות הביטוי על פי כל אחת מהן. (5 נקודות)(2) כיצד החזרה על הביטוי "בית ה'" בתחילת המזמור ובסופו מדגישה את אחת מנקודות המבט שהסברתם?

(3 נקודות)

ג. (1) הביאו דוגמה אחת מפסוקים א'–ז' הממחישה את אהבתו של המשורר לירושלים, והסבירו אותה. (5 נקודות)

(2) הסבירו על פי המזמור כיצד באה לידי ביטוי אחדותו של העם. (3 נקודות)

ספרות החוכמה – הרהורים על החיים10. קראו **איוב**, פרק א'.ענו על **סעיף א** – **חובה**.

א. קראו פסוקים א'–ד'.

מהי תפיסת הגמול "צדיק וטוב לו", וכיצד היא באה לידי ביטוי בפסוקים א'–ד'? הסבירו את דבריכם. (8 נקודות)

ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

ב. קראו פסוקים ז'–י"ב.

(1) מהי המחלוקת בין ה' ובין השטן בנוגע לצדיקותו של איוב? כתבו שני טיעונים שהשטן מביא לחיזוק דבריו. הסבירו

את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)

(2) קראו פסוק ה'.

מצד אחד אפשר לטעון כי התנהגותו של איוב בפסוק ה' תואמת את דבריו של השטן בנוגע לאיוב (שאותם כתבתם

בתת-סעיף 1), ומצד אחר אפשר לטעון כי התנהגותו אינה תואמת את דבריו של השטן. נמקו כל אחת מן הטענות,

ובססו אותה על הכתוב. (4 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"ג–י"ט.

(1) הביטוי "בשורת איוב" משמעו בשורה (הודעה) קשה.

כתבו שני ביטויים החוזרים בפסוקים אלה, והסבירו כיצד כל אחד מהם מעצים את התוכן הקשה שבבשורות שקיבל

איוב. (4 נקודות)

(2) קראו **איוב**, פרק ג', פסוקים ב'–ז'.מהי תגובתו של איוב על ייסוריו? הביאו דוגמה אחת לתגובה זו, והסבירו אותה. (4 נקודות)**בהצלחה!**